

УДК 631.3:001.82

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ МАШИНО-ДНЯ ПРОСТОЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Н.М. ПЕРЕПЕЛІЦЯ, к.е.н., E-mail: nat.tal.y@ukr.net ;

С.С. КОТЕНКО, інженер – Національний науковий центр «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» НААН

РЕЗЮМЕ

Мета. Обґрунтувати методичні підходи до визначення вартості простою сільськогосподарської техніки.

Методи. Аналізу і синтезу, монографічний, абстрактно-логічний.

Результати. З метою мінімізації матеріальних втрат аграрного виробництва від простою техніки та обладнання з технічних причин під час виконання сільськогосподарських робіт, вдосконалено механізм розрахунку розміру неустойки та відшкодування збитків користувачів техніки. Встановлено відмінності складу та природи втрат на експлуатацію й утримання працюючої і непрацюючої техніки; здійснено групування статей

витрат на утримання техніки, що простоювало; обґрунтовано методичні підходи до визначення вартості машинно-дня простою техніки.

Висновки. Запропоновано методичні підходи до розрахунку вартості машинно-дня простою сільськогосподарської техніки, які дозволяють об'єктивно визначити справедливий розмір неустойки та збитків агропромислових підприємств, спричинених простоєм сільськогосподарської техніки та обладнання, що підлягають відшкодуванню стороною, яка не виконала договірні зобов'язання.

Ключові слова: вартість машинно-дня, простій сільськогосподарської техніки, методичні особливості, утримання непрацюючої техніки, природа втрат, втрати, збитки.

UDC 631.3:001.82

METHODOLOGIC FEATURES OF CALCULATING THE COST MACHINE DAY STOPPAGE AGRICULTURAL MACHINERY

N.M. PEREPELYTSYA, phd. econ. science, nat.tal.y@ukr.net;

S.S. KOTENKO, engineer – National Scientific Center «Institute for Agriculture Engineering and Electrification» NAAS

SUMMARY

Purpose. Substantiate methodological approaches to determining the value of idle agricultural machinery.

Methods. Analysis and synthesis, monographic, abstract and logical.

Results. To minimize losses, the agricultural production of simple machinery and equipment for technical reasons during the execution of agricultural work, the mechanism of calculating the amount of penalties and restitution user equipment. Is established differences composition and nature of operating costs and the maintenance of working and non-working machinery; implemented grouping items of expen-

diture on maintenance techniques that idle; reasonably methodical approaches to determining the value of machine-day simple technique.

Conclusions. Methodical approaches to calculating the cost of machine-day simple agricultural techniques that allow objectively determine a fair amount of liquidated damages and losses agro-industries, downtime caused by agricultural machinery and equipment to be compensated by the party has failed to fulfill contractual obligations.

Key words: cost of machine-day, stoppage agricultural machines, methodical features, content of non-working equipment, nature of expenditure, losses, damages.

УДК 631.3:001.82

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАСЧЕТА СТОИМОСТИ МАШИНО-ДНЯ ПРОСТОЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ТЕХНИКИ

Н.М. ПЕРЕПЕЛИЦА, к.э.н., E-mail: nat.tal.y@ukr.net ;

С.С. КОТЕНКО, инженер – Национальный научный центр «Институт механизации и электрификации сельского хозяйства» НАН

РЕЗЮМЕ

Цель. Обосновать методические подходы к определению стоимости простоя сельскохозяйственной техники.

Методы. Анализа и синтеза, монографический, абстрактно-логический.

Результаты. С целью минимизации материальных потерь аграрного производства от простоя техники и оборудования по техническим причинам во время выполнения сельскохозяйственных работ, усовершенствован механизм расчета размера неустойки и возмещения убытков пользователей техники. Установлены различия состава и природы затрат на эксплуатацию и содержание работающей и неработающей техники; осуществлено группировка статей расходов

на содержание техники, которая простоявала; обоснованы методические подходы к определению стоимости машино-дня простоя техники.

Выводы. Предложены методические подходы к расчету стоимости машино-дня простоя сельскохозяйственной техники, которые позволяют объективно определить справедливый размер неустойки и убытков агропромышленных предприятий, вызванных простоем сельскохозяйственной техники и оборудования, подлежащих возмещению стороной, которая не выполнила договорные обязательства.

Ключевые слова: стоимость машино-дня, простой сельскохозяйственной техники, методические особенности, содержание неработающей техники, природа расходов, потери, убытки.

ПРОБЛЕМА

Перспективам розвитку матеріально-технічної бази, зокрема розвитку техніки сільськогосподарського виробництва присвячено ряд досліджень сучасних вчених [1, 2, 3]. Простої високопродуктивних сільськогосподарських машин (агрегатів) та обладнання, комбайнів, автотранспортних засобів, задіяних на виконанні агротехнологічних робіт, з причин технічної несправності призводять до матеріальних втрат виробництва і суттєвих втрат часу, необхідного для виконання певної технологічної операції. Все це в кінцевому результаті істотно і негативно відображується на продуктивності рослин чи тварин, якості та конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, і, як наслідок, в цілому на прибутковості підприємства.

За частиною 1 ст. 34 КЗпП України [4] простій – це призупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, потрібних для виконання роботи, невідвантаженою силовою або іншими обставинами.

Якщо аграрні товаровиробники зазнають збитків від простою сільськогосподарської техніки з вини її виготовлювачів, то останні, згідно із Законом України [5], повинні повністю їх компенсувати, а саме за кожний день затримки усунення недоліків понад установлені строки покупцям машин виплачується неустойка в розмірі вартості машино-дня роботи машини. Крім того, виробник зобов'язаний відшкодувати покупцю збитки від простою машин, включаючи упущену вигоду в частині, не покритій неустойкою. Методика обчислення розміру вартості машино-дня та збитків [6] затверджена Постановою Кабінету Міністрів України.

Чинна методика містить порядок розрахунку вартості дня експлуатації машин, що і визначає розмір неустойки за простій техніки. Проте склад і розмір витрат на утримання непрацюючих машин відрізняється від витрат на машино-день роботи сільськогосподарської техніки. Крім того, дана методика містить неточності у визначені розміру упущенії вигоди споживача сільсько-

9. Baram X.G., Stopalov S.G., Silina M.I. Opredelenie poter ot prostoev. mechanizaciya i elektrifikaciya selskogo xozyajstva, 1981.- №9. S. 40 – 42.
10. Artemenko N.A. Ekonomicheskaya effektivnost ispolzovaniya selskochozyajstvennoj texniki. – M.: Agropromizdat, 1985.-208 s.
11. Vlasov N.S. Metodika ekonomiceskoy ocenki selskoxozyajstvennoj texniki. – M.: Kolos, 1968. – 223 s.
12. Polishuk M.P., Poleshuk A.O. Metodologiya formuvannya normativiv vartosti prostoyu zernozbiralnix kombajniv// Ekonomika APK. – 2003. – №10. – S. 55-58.
13. Adamchuk V.V., Shpokas L.I., Zhebravskas G., Bulgakov V.M. Issledovanie pokazatelej ocenki raboty zernouborochnyx kombajnov. Selskoxozyajstvennye mashiny i texnologii. – 2014. - №1. – S.14-18.
14. Vitwickij V.V. ta in. Metodika normuvannya resursiv dlya virobniictva produkcii roslinnictva. –K.: NDI «Ukragropromproduktivnist», 2006.-106 s.
15. Vitwickij V.V. ta in. Metodologiya formuvannya normativivx sistem zhivoi ta urechevlenoi praci v roslinnictvi. –K.: NDI «Ukragropromproduktivnist», 2009.-244 s.
16. Metodika viznachennya optimalnix vitrat zhivoi ta urechevlenoi praci na pislyazbiralnij obrobci produkcii roslinnictva. – K.: NDI «Ukragropromproduktivnist», 2007, -45 s.
17. Vitwickij V.V., Bosij M.A. Ekonomichni aspekti viznachennya vitrat na ekspluataciyu silskogospodarskoj texniki. Produktivnist agropromislovogo virobniictva.-2007.-№6. –S.89-93.
18. Vojtyuk V.D. Texniko-texnologichnj rozvitok sistemi servisu energonasichenoї silskogospodarskoї texniki. Dis. ... dokt. texn. nauk.- K., 2012 – 452 s.
19. Galuzeva ugoda ministerstva agrarnoi politiki i prodovolstva na 2014-2016 rr. http://www.vin.gov.ua/web/upravlinnya/web_upr_apk.nsf/web_alldocs/dochdbh6
20. Kotenko S.S., Perepelicya N.M. Do metodiki rozrakunku vartosti agregato-dnya silskogospodarskoj texniki. Silskogospodarski mashini: zb nauk.st. –vip.28. _Luck RVV Luckogo NTU, 2014. – S. 32-37.